

TEMATIKUS SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

2009-ben volt már arra lehetőségem, hogy a folyóirat tanulásban akadályozottak pedagógiája és értelmileg akadályozottak pedagógiája fókuszú tematikus száma szerkesztője legyek. Az eltelt 12 év alatt sok olyan változás történt a gyógypedagógia tudományterületén belül, amelyek indokoltá tették, hogy egy tematikus, összevont szám jelenjen meg. Így egy évvel ezelőtt nagy lendülettel vágtunk bele a tartalom megtervezésébe. Bízunk abban, hogy ez a tematikus szám hozzájárul az értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirány további dinamikus fejlődéséhez, valamint abban, hogy minél több képzőhelyen fogják hasznosnak találni a publikált elméleti írásokat és kutatási eredményeket.

A Gyógypedagógiai Szemle folyóirat életében először az absztraktok Könnyen Érthető Kommunikáció (KÉK) technikájával is elkészültek (az egyes tanulmányok végén olvashatók), így az érintett emberek is remélhetőleg megismerhetik a velük kapcsolatos legújabb kutatási eredmények egy picit szeletét. Ebben a folyamatban lektorként segítségünkre volt **Farkasné dr. Gönczi Rita** és **dr. Horváth Péter László** (a terület szakértő), valamint tapasztalati szakértőként, ellenőrként **Kalányos György, Iván Zoltán** és **Kovács Nóra** a Veszprém Megyei ÉFOÉSZ képviselőjében. Munkájukat Horváthné Somogyi Ildikó koordinálta. Ezúton is köszönjük mindannyiuk szakmai segítségét.

A **Tudományos közlemények** rovatban hét tanulmány olvasható. Az első tanulmány szerzői (**Dunás-Varga Ildikó, Barthel Betty, Kármán Bianka, Szekeres Ágota**) kísérletet tesznek a szakterület különböző fogalmi közötti viszonyok tisztázására, így bemutatják az értelmi fogyatékoság, az intellektuális képességzavar, az értelmi akadályozottság és a tanulási akadályozottság fogalmakat, elsősorban a gyógypedagógia nézőpontjából, de további (inter)diszciplináris szempontok mentén is megvizsgálják az értelmi akadályozottsággal kapcsolatos megállapításokat, felvetéseket.

A második közleményben a szerzők (**Horváth Sára, Hadarics Márton**) arról írnak, hogy 234 fős mintán vizsgálták meg az intellektuális képességzavart mutató személyekkel kapcsolatos attitűdöket, fókuszálva az érintett csoport számára biztosítandó jogokra. Bár kutatásukban sok gyógypedagógus vett részt, eredményeik még így is iránymutatóak lehetnek a társadalmi befogadás támogatásában, illetve olyan szemléletformáló programok kidolgozásában, amelyek az előítélet csökkentését célozzák meg.

A harmadik cikkben (**Förhécz Noémi, Kiss Éva, Beák-Faggyas Felícia, Czinkéné Gál Anikó, Győri Adrienn, Fazekas Dorottya, Kármán Bianka**) az Alapozó Terápia evidenciáiról és alkalmazásának lehetőségeiről olvashatunk, mindvégig fókuszban az értelmileg akadályozott gyermekek fejlesztésével. A szerzők megállapítják a feldolgozott szakirodalmak alapján, hogy az Alapozó Terápia hatékonyságát erős szakmai konszenzus övezi. Kiemelik, hogy az eljárás evidencialapú ajánlásához további, pontos és kontrollált módszertannal rendelkező, nagymintás vizsgálatokra lenne szükség. Mindezek után az valószínűsíthető, hogy az eljárás jól adaptálható lehet az értelmileg akadályozott gyermekek számára.

A negyedik tanulmányban a szerzőpáros (**Nagy Zoltána Gréta, Kármán Bianka**) a fogyatékos személyek reklámokban történő megjelenítését vizsgálta. Eredményeik közül kiemelik, hogy az érintett személyek megjelenése nem volt általános a reklámokban, holott a vizuális médianak meg lenne a lehetősége arra, hogy a fogyatékoságot társadalmi szinten is láthatóbbá

tegye. Kutatásuk során kerekesszékes személyeket azonosítottak a reklámokban; fontos lenne a többi fogyatékosági típust is láttatni ezekben a szociális kontextusokban.

Az ötödik közleményben a szerzők (**Burján Bernadett, Barthel Betty**) a gyógypedagógus és a szülő közötti kapcsolattartás mintázatait vizsgálták az értelmileg akadályozott gyermekekkel foglalkozó gyógypedagógusok szemszögéből (n=104). Eredményeik megerősítik bennünket abban, hogy a nevelési partnerség kérdésével mind a gyakorlatban, mind pedig a képzésben többet kell foglalkoznunk. Egyelőre még nincsenek egyértelmű eredmények arra vonatkozóan, hogy a közösségi média hatása hogyan és milyen irányban befolyásolja a gyógypedagógus és a szülő közötti kapcsolatot.

A hatodik cikk (**Bényi Eszter, Barthel Betty, Galgóczy Anna**) egy igen jól fókuszált esettanulmányt mutat be. Ennek során két értelmileg akadályozott felnőtt és két segítő videóval rögzített, nonverbális kommunikációt alkalmazó megnyilvánulásainak kvalitatív elemzése valósult meg. Eredményeik megerősítik, hogy facilitálni szükséges a szimmetrikus kommunikációs helyzetek kialakulását.

A hetedik tanulmány (**Virág Hanna, Dunás-Varga Ildikó**) az értelmileg akadályozott személyek társadalmi részvételének munkaerőpiaci vonatkozásait tárgyalja. Ebben a kreatív kutatásban számos olyan szempont megfogalmazódik, amelyek hozzájárulhatnak a szakterület fejlődéséhez. Ilyen például az, hogy az előzetes tanulmányok kevésbé, míg a támogató családi háttér, illetve a munkatapasztalatok nagyban hozzájárulnak az adott munkakör elsajátításához. A szociális kapcsolatok és a szabadidős tevékenységek pedig erősítik a társadalmi részvételt.

A **Gyakorlat műhelyéből** címet viselő rovatban most egy írást olvashatunk. **Bernolák Dóra** és **Imrik Eszter** az Eötvös Loránd Tudományegyetem Gyakorló Óvoda és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény keretei között szervezett hallgatói gyakorlatokat mutatják be, külön kitérve a korai fejlesztésben és az óvodai nevelésben zajló szakmai munkára.

A **Figyelő** rovatban több olyan írást is olvashatunk, amely a KÉK módszerével kapcsolatos. **Kármán Bianka** és **Kovács Benedek** röviden beszámol a *Könnyen érthető kommunikáció, egyenlő esélyű hozzáférés* című konferenciáról, amely 2021. június 4-én került megrendezésre. Az első olyan hazai szakmai rendezvényen vehettek részt a látogatók, ahol a könnyen érthető kommunikáció (KÉK) volt a fókuszban. A hazai plenáris előadók mellett nemzetközi szakemberek is beszéltek, valamint gyógypedagógus hallgatók is bemutatták szakmai projektjeiket.

A második írásban a szerzők (**Horváth Péter László, Magyar Adél Márta, Ladányi Lili, Magyar Ágoston**) egy augsburgi tanulmányút tapasztalatait mutatják be, amely során megismerkedtek azzal, hogy a KÉK-en megírt szövegek lektorálásához az ellenőröknek milyen képzésen kellene részt venniük, illetve, hogy a meglátogatott szervezetnél magának az ellenőrzésnek milyen gyakorlata alakult ki.

A rovat utolsó írásában a szerzők (**Hollós Boglárka, Pécsi Petra, Riczkó A. Zsófia, Szabó Judit Nóra**) bemutatják Instagram oldalukat, amelyet azzal a céllal készítettek, hogy a szexualitással, szerelemmel kapcsolatos alapfogalmakat osszának meg értelmileg akadályozott követőikkel KÉK segítségével.

A **Könyvismertetés, újdonságok** rovatban **Topolánszkyné Zsindely Katalin** recenziója olvasható egy 2020-ban megjelent kétkötetes, szerkesztett műről, amelyben igen sok témát ismerhetünk meg a kora gyermekkori lelki egészség támogatásának elméletével és gyakorlatával kapcsolatban.

A tematikus lapszám összességében olyan írásokat mutat be, amelyek a jelennel foglalkoznak, de eredményeik hatással lehetnek a jövőre. A támogatási szükségleten alapuló megközelítés jelentős befolyással lesz a tudományterület és a képzés fejlődésére is. Ezt bővítheti a szolgáltatásalapú szemlélet, amelynek például része lehet a gyógypedagógusok evidenciaalapú módszertani felkészültségének megalapozása, vagy az értelmileg akadályozott személyek számára eddig hiányként jelentkező egyéni és társadalmi fókuszú jogok biztosítása, vagy a szülőkkel való partnerség kialakítása, ami hatással lehet az érintett gyermekek fejlődésére, a későbbi, minél önállóbb életvitel kialakítására is.

Szerzőtársaimmal, kollégáimmal együtt bízunk abban, hogy egy olyan tematikus számot sikerült létrehozunk, amelyben mind a gyógypedagógusok, mind más segítő szakmák képviselői megtalálják a számukra fontos, a gyakorlati munkában jól használható információkat, szempontokat, továbbgondolási lehetőségeket.

Budapest, 2021. 08. 03.

dr. Szekeres Ágota
a tematikus szám szerkesztője
a Gyógypedagógiai Szemle szerkesztőbizottságának tagja

Bevezetés

A Gyógypedagógiai Szemle ez az újság.

Az újságban most értelmileg akadályozott emberekről írnak a szerzők.

Sok értelmi fogyatékos embernek segíteni kell valamiben.

A cikkek segítenek a gyógypedagógusoknak a munkájukban.

A cikkek rövid összegzése könnyen érthető kommunikációval is elolvasható.

A könnyen érthető kommunikáció rövid neve: KÉK.

Most először olvasható el sok cikk KÉK-en.

A KÉK szövegeket átolvasta

Farkasné dr. Gönczi Rita és dr. Horváth Péter László.

A KÉK szövegeket átolvasta

Kalányos György, Iván Zoltán és Kovács Nóra.

Köszönjük a munkájukat!

1. cikk

A szerzők az értelmi akadályozottságról írnak.

Sok ember tud az értelmi akadályozottságról.

A cikk ezt a sok tudást mutatja meg.

2. cikk

A szerzők az értelmi fogyatékos emberek jogairól írnak.

Kutatásról írnak.

A kutatás segíthet, hogy

az értelmi fogyatékos emberek részt vegyenek a mindennapokban.

3. cikk

A szerzők az Alapozó Terápiáról írnak.

Az Alapozó Terápia mozgással segíti a gyerekek fejlődését.

Szakemberek jönnek mondják az Alapozó Terápiát.

Az Alapozó Terápia használható lehet értelmileg akadályozott tanulóknál.

4. cikk

A szerzők megfigyelték a fogyatékos embereket a reklámokban.

A kutatók tévé reklámjait nézték.

A kutatók leírták, hogy

kevés reklámidőben szerepeltek fogyatékos emberek.

2 reklámban kerekesszékes emberek szerepeltek.

Más fogyatékos emberek nem voltak a reklámokban.

5. cikk

A szerzők a gyógypedagógusok kapcsolattartását vizsgálták.

A kapcsolattartás például azt jelenti,

hogy a gyógypedagógusok beszélgetnek a szülőkkal.

A kapcsolattartás fontos téma.

A gyógypedagógusok és a szülők együtt dolgoznak.

A gyógypedagógusok sokat beszélgetnek a szülőkkal.

A gyógypedagógusok személyesen, telefonon, üzenetben, az interneten beszélgetnek a szülőkkal.

Az internet hatását még nem ismerjük.

6. cikk

A szerzők videofelvételeket készítettek.

A videókban értelmileg akadályozott emberek és segítők láthatók.

A szerzők megfigyelték a gesztusokat.

A gesztusok az emberek mozdulatait jelentik.

Az értelmileg akadályozott emberek legyenek egyenrangú partnerek.

7. cikk

A szerzők értelmileg akadályozott emberekről írnak.

Kevesen dolgoznak a vendéglátásban.

Vendéglátás például az étterem vagy kávézó.

A szerzők beszélgettek az értelmileg akadályozott emberekkel.

Megbeszélték, hogy a munkát segíti a család segítsége.

Az emberek jó együttélését segíti:

- az emberekkel való kapcsolat
- a beszélgetés
- a szabadidő eltöltése.

Az újság részeit rovatoknak nevezzük.

Az egyik rovat neve Gyakorlat műhelyéből.

Ebben most egy írás van.

A szerzők a gyakorlatvezetés tapasztalatairól írnak.

A másik rovat neve Figyelő.

A Figyelőben csak KÉK-ről írnak.

1. írás

Konferenciáról olvashatunk.

A konferencia a könnyen érthető kommunikációról szólt.

A konferencián sok ember beszélt a munkájáról.

A konferencián beszéltek magyar emberek és külföldi emberek.

2. írás

A szerzők tanulmányúton vettek részt.

Augsburgban jártak, az egy német város.

Sokat tanultak a KÉK-ről.

Sokat beszélgettek arról, hogyan tanítsák majd az ellenőroket.

3. írás

A szerzők az Instagram oldalról írnak.

Az Instagram oldalon a szerelemről, szexualitásról írnak.

Az írások könnyen érthetőek.

A következő rovat neve Könyvismertetés.

Itt egy könyvet mutat be a szerző.

A szerzők a mostani újsággal segítenek, hogy

- többet megtudjunk az értelmileg akadályozott emberekről,
- az értelmileg akadályozott emberek önállóan tudjanak élni.